

Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland
T.a.v. dhr. drs. H.G. Ouwerkerk
Postbus 413
3500 AK UTRECHT

Ons kenmerk DVVO-2515963	Inlichtingen bij	Doorkiesnummer	Den Haag
Onderwerp Vraagpunten Wet Maatschappelijke Ondersteuning		Bijlage(n)	Uw brief 8 juli 2004

Geachte heer Ouwerkerk,

Uw brief over het Wetsvoorstel Maatschappelijke Ondersteuning van 8 juli jl. heb ik met veel interesse en belangstelling gelezen. U werpt een aantal belangrijke vraagstukken op die niet alleen bij uw organisatie maar bij ook bij andere partijen leven. Dat merk ik in brieven, de media, bij presentaties en heel nadrukkelijk ook bij de recente Kamervragen die over de WMO zijn gesteld.

U pleit in uw brief voor een stapsgewijze en zorgvuldige aanpak van de WMO waarbij de garantie bestaat dat de zorg en ondersteuning voor mensen met een handicap daadwerkelijk wordt afgestemd op de behoefte van de cliënt, voldoende aanwezig is en professioneel en integraal wordt geleverd. Overigens ben ik blij dat u mijn visie deelt dat gemeenten een belangrijke regierol hebben en dat cliënten waar mogelijk gebruik moeten kunnen maken van reguliere voorzieningen.

In deze brief wil ik ingaan op uw belangrijkste opmerkingen.

U vreest dat er als gevolg van de invoering van de WMO juist meer loketten bijkomen. Dat heeft als mogelijk gevolg dat de cliënt van het kastje naar de muur wordt gestuurd. Dit probleem zou worden versterkt wanneer geen uniforme indicatiestelling plaatsvindt in de WMO en de toegang dus niet verzekerd is.

De WMO wordt niet vormgegeven als een wet op grond waarvan individuele rechten kunnen worden geclaimd. In de WMO gaat het niet om zorgvoorzieningen, maar om een breed scala van ondersteunende en welzijnsvoorzieningen voor een brede doelgroep. De gemeenten zijn daarbinnen vrij om besluiten te nemen over of en hoe zij de toegang tot de WMO willen regelen.

Bij een kwart van de gemeenten bestaat er al één loket. Bij de ene gemeente loopt dit loket beter dan bij de andere. We moeten van de goede voorbeelden leren. Het is absoluut niet mijn bedoeling dat cliënten van het kastje naar de muur worden gestuurd! Tijdens het implementatietraject zullen de gemeenten worden ondersteund bij ontwikkeling van één loket. Het is de bedoeling dat bij de start van de WMO alle gemeenten één loket hebben.

Zo wil het kabinet bijvoorbeeld bevorderen dat burgers het Centrum Indicatiestelling Zorg - voor toegang tot de AWBZ - kunnen bereiken via het gemeentelijk WMO loket.

U constateert dat voor bepaalde professionele zorg en ondersteuning een bepaalde schaalgrootte nodig is. Expertise binnen de hulpverlening dreigt verloren te gaan wanneer elke gemeente apart voorzieningen gaat treffen.

De problematiek van de gewenste schaalgrootte is bekend. Oplossing kan per (kleine) gemeente verschillend zijn: voor de een ligt inhuur van externe deskundigheid voor de hand, voor de ander het vormen/gebruiken van een regionaal samenwerkingsverband of samenwerking met de provincie. Instrumenten die gericht zijn op lokaal maatwerk acht ik daarom effectiever in de ondersteuning van kleine gemeenten dan een wettelijke voorziening. De gevolgen van de WMO voor kleinere gemeenten worden als belangrijk aandachtspunt bij het implementatietraject meegenomen.

Het is aan gemeenten om te zorgen voor een kwalitatief goed aanbod. Ik verwacht dat gemeenten daarbij gebruik zullen blijven maken van aanwezige deskundigheid op dit terrein. Dat kunnen ook bovenregionaal of landelijk werkende zorgaanbieders zijn. Verlies van expertise is niet aan de orde.

De nieuwe grens tussen verblijf en wonen zou een enorme beperking betekenen van de begeleidingsmogelijkheden voor mensen met een handicap. U vraagt mij om de definitie van verblijf te verruimen.

Voor het grootste deel van de gehandicapten die in een intramurale setting verblijven, zal geen wijziging optreden. Daar waar sprake is van de noodzaak van permanent toezicht of van mensen die niet in staat zijn om de regie over het eigen leven te voeren, blijft de toegang tot AWBZ- verblijfsvoorzieningen dus mogelijk. Gehandicapten die in een groep wonen, bijvoorbeeld in een gezinsvervangend tehuis, maken hier onderdeel van uit. Voor een kleine groep gehandicapten verandert er wel iets. Voor hen die individueel een zelfstandige woning bewonen en in voldoende mate in staat zijn de regie over het eigen leven te voeren, acht ik het wenselijk dat zij zelf de huur betalen en dat het wonen niet langer vanuit de AWBZ wordt bekostigd. Ik zie daarom geen reden om de voorgestelde definitie van verblijf te verruimen.

U uit de vrees dat de maatschappelijke participatie van mensen met een handicap niet zal worden bevorderd door de WMO. De gemeente zou in de praktijk financiële belasting boven maatschappelijke opbrengsten stellen.

Gemeenten in Nederland zijn sinds lange tijd verantwoordelijk voor het welzijnsbeleid en het bevorderen van de maatschappelijke participatie van hun inwoners. Gemeenten staan dicht bij de burger en zijn beter herkenbaar, wat voor het bevorderen van maatschappelijke participatie een voordeel is.

Gemeenten zullen in de toekomst, meer dan het nu al het geval is, verantwoordelijk worden voor maatschappelijke ondersteuning in de directe omgeving van mensen. Voor de gehandicaptenzorg betekent dit dat onderdelen uit de AWBZ, zoals huishoudelijke verzorging en ondersteunende en activerende begeleiding in de WMO en andere kaders worden ondergebracht. Zo onderzoek ik de mogelijkheid om de groepsgerichte dagactiviteiten voor mensen met beperkingen over te hevelen naar de domeinen van SZW en OCW. Het gaat immers om (arbeidsmatige en onderwijsachtige) activiteiten die wat karakter betreft goed aansluiten bij deze domeinen. Vanuit het principe van inclusief beleid verwacht ik hiermee een verdere bevordering van de maatschappelijke participatie van mensen met beperkingen.

U vraagt zich af of de lokale democratie sterk genoeg is om ervoor te zorgen dat gemeenten dat zullen doen wat van hen wordt verwacht? U vraagt in dat kader vast te leggen wat gemeenten per doelgroep moeten presteren.

Gelet op de ervaringen van de gemeenten op het terrein van de Wvg en de Welzijnswet verwacht ik dat gemeenten de verantwoordelijkheid voor de WMO goed aankunnen. Ik heb er vertrouwen in dat de lokale dynamiek en de lokale democratie goed functioneren en dat de gemeenteraad een (incidentele) slechte uitvoering zal corrigeren. Een extra prikkel wordt gevormd door de ontwikkeling - samen met de VNG - van een monitor- en benchmark informatiesysteem, waardoor vergelijking tussen gemeenten mogelijk is.

De WMO gaat uit van gemeentelijke verantwoordelijkheid met een lokale beleidsvrijheid. Deze is verwoord in een achttal algemene prestatievelden waarbinnen gemeenten moeten presteren. Bij de uitwerking hiervan is dus lokaal maatwerk mogelijk. Welke voorzieningen de gemeente op de verschillende prestatievelden wil realiseren is een zaak van gemeentelijke besluitvorming.

De prestatievelden in de WMO worden zonder het benoemen van een specifieke doelgroep geformuleerd. Hierbij geldt - net als in de AWBZ - dat wordt uitgegaan van de behoefte aan ondersteuning van de burger, ongeacht de doelgroep waar hij toe behoort. Het gaat om individueel maatwerk.

Invoering van de WMO betekent dat de gemeente inkoper van voorzieningen wordt. Op welke manier blijft de vraagsturing zoals die is nagestreefd in de modernisering AWBZ in stand?

Eens in de vier jaar legt het gemeentebestuur haar algemene beleid op het terrein van de maatschappelijke ondersteuning vast in een nota. Daarmee is duidelijk waar burgers op kunnen rekenen. Deze nota wordt gemaakt in overleg met verschillende betrokken partijen, waaronder cliëntenorganisaties. Zij hebben de belangrijke rol om de vragen en wensen vanuit de gemeenten in te brengen. Daarnaast heeft de gemeente de mogelijkheid te kiezen voor een vorm van het persoonsgebonden budget.

Ik wil juist dat de vraagsturing ook binnen de WMO wordt bevorderd. Ik wil dan ook bezien in hoeverre de principes van vraaggericht werken zoals deze bijvoorbeeld gehanteerd zijn bij het project modernisering AWBZ ook bij de uitvoering van de WMO mogelijk zijn. In de pilots voor de WMO zal hier nadrukkelijk aandacht aan worden besteed.

Een deel van de WMO gelden zou volgens u geoormerkt moeten zijn voor de gehandicaptenzorg. Daarnaast vraagt u aandacht voor de verdeelsystematiek vanwege de onevenredige verdeling van mensen met een handicap over Nederland.

Er is in de WMO juist gekozen voor financiering via het Gemeentefonds om de gemeentelijke beleidsvrijheid te maximaliseren en de uitvoeringslasten van de gemeenten te minimaliseren. Het voorstel om een deel van de financiering via een specifieke uitkering te laten lopen, doet geen recht aan de samenhang tussen algemeen gemeentelijk beleid en individuele gemeentelijke voorzieningen. De grote winst van de WMO zit juist in deze integratie. De verdeling van de WMO-middelen over de gemeenten zal aansluiten bij de relevante kostenfactoren. Ook zal rekening worden gehouden met objectieve indicatoren die de groei van het budget beïnvloeden, zoals het aantal mensen met een handicap binnen een gemeente.

U voorziet dat de geplande invoeringsdatum van de WMO, 1 januari 2006, te snel komt.

De WMO wordt geleidelijk ingevoerd. De ervaringen van de pilots in het implementatietraject worden daarbij zeker meegenomen. Gelijktijdig met de inwerkingtreding van de WMO op 1 januari 2006, vervallen de Welzijnswet 1994 en de Wvg. Bovendien wordt de huishoudelijke verzorging, die als aanspraak in de AWBZ zit, in de WMO ondergebracht. Dat betekent dat de gemeente nu al voor een groot aantal zaken verantwoordelijk is die straks onder de WMO vallen. De wereld ziet er niet ineens heel anders uit.

De WMO is een onderwerp dat veel reacties oproept. Deze reacties zijn voor mij heel zinvol. Ik wil u dan ook hartelijk danken voor uw brief, in het besef dat we tegen onderdelen van de WMO wellicht verschillend blijven aankijken.

Met vriendelijke groet,

de Staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

drs. Clémence Ross-van Dorp